

Muhasebe Yöneticilerinin Muhasebe Bilgi Sistemi Tercihini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi

(Determination of The Factors Affecting The Accounting Information System Preference of Accounting Managers)

Elif MEMİŞ^a

^a Yüksek Lisans Öğrencisi, Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Yönetimi, elif.erdoganmemis@gmail.com

Öz

Günümüz bilgi çağında çalışan iş organizasyonları devamlı olarak rekabet halinde bulunmaktadır. Bu rekabet ortamında özellikle teknolojik araçlarla uyumlu olan bilgi sistemlerinin kullanımı işletmeleri rakiplerinden bir adım ileriye götürmektedir. Bu bilgi sistemleri, birçok kuruluş tarafından mevcut operasyonları sistematikleştirmek ve faaliyetlerindeki verimliliğini artırmak için yaygın olarak kullanılmaktadır. Yapılan araştırmalar da bilgi sistemini kullanan işletmelerin yönetsel karar verme süreçlerini iyileştirdiğini göstermektedir. Muhasebe fonksiyonu, yönetimin doğru karar vermesi için gerekli olan hatasız ve hilesiz finansal verileri yönetimin kullanımına sunarak işletme için önemli bir yarar sağlamaktadır. Bu noktada muhasebe bölümünün sunacağı verilerde hatasız ve hilesiz finansal verilerden oluşmasının sağlanmasında bilgi sistemlerinin kullanımının önemi fazladır. Muhasebe bilgi sistemi (MBS), modern bilgi sisteminin temel bileşenlerinden biridir. Çalışmada muhasebe yöneticilerin muhasebe bilgi sistemi tercihini etkileyen faktörler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda Giresun ilinde faaliyet gösteren kurumsal işletmelerdeki muhasebe yöneticilerine görüşme tekniği uygulanmıştır. Yapılan araştırma sonucunda MBS tercihlerinde en önem verilen kriterin seçilecek bilgi sisteminin kaliteli bilgi sunması faktörü olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler:

Muhasebe,
Bilgi Yönetimi,
Muhasebe Bilgi
Sistemi

Makale türü:

Araştırma

Abstract

Business organizations working in today's information age are constantly in competition. In this competitive environment, the use of information systems that are especially compatible with technological tools takes enterprises one step ahead of their competitors. These information systems are widely used by many organizations to systematize existing operations and increase their efficiency in their activities. Studies conducted also show that enterprises using the information system improve their managerial decision-making processes. The accounting function provides an important benefit for the enterprise by making the error-free and fraudulent financial data necessary for the management to make the right decision available to the management. At this point, the use of information systems is of great importance in ensuring that the data provided by the accounting department consists of error-free and fraudulent financial data. Accounting information system (AIS), on the other hand, is one of the basic components of the modern information system. In this study, it is aimed to determine the factors affecting the preference of accounting managers for the accounting information system. In this direction, the interview technique was applied to accounting managers in corporate enterprises operating in Giresun province. As a result of the research conducted, it was determined that the most important criterion in AIS preferences is the factor that the information system to be selected will provide quality information.

Keywords:

Accounting,
Information
Management,
Accounting
Information System

Paper type:

Research

Başvuru/Received: 11.02.2022 | Kabul/Accepted: 11.03.2022 , iTenticate benzerlik oranı/similarity report: %4

Giriş

Günümüzde oluşan şartlar sebebiyle işletmeler daha fazla rekabetçi bir alanda faaliyet göstermek zorundadırlar. İşletmeler faaliyetlerinin devamlılığını sağlayabilmek için ekonominin kurallarına uyum sağlamaları gerekir. İşletmelerde doğru bir planlama ile neler yapılacağına bilinmesi, doğru karar alması ve aldıkları kararlarda başarılı olması için ana koşuldur. İşletmelerin klasik olarak iki ana amacı bulunmaktadır. Bunlar; ürün ve hizmet üretmek ya da satmak ve kâr sağlamaktır. Bu amaçları yerine getirebilmek için üç husus olan ihtiyaç sahibi toplum, hizmetleri yerine getiren personel ve işletme organizasyonunu oluşturan işletme sahipleri arasında bir etkileşim olması gerekir. Bütün bu amaçlara ulaşmak için de etkin ve doğru bir organizasyon yapısının oluşturulması gerekmektedir. Özellikle son yıllarda artan rekabet şartlarında işletmeler maliyetlerini en uygun düzeyde tutarak kaynaklarını verimli, etkin ve iktisadi olarak kullanmak zorundadır. Küreselleşen dünyada tüketici taleplerini araştırarak hayatta kalmak isteyen işletmeler imalat süreçlerini iyileştirmiş, sıfır hata, risk vb. etmenlerle çalışmaya başlamıştır (Korucuk, 2018: 1172).

Küreselleşen ekonomik yapı ve değişen iş yaşamıyla beraber iktisadi ve sosyal ortamlarda meydana gelen sorunlar, yaşanan yurtiçi ve yurt dışı iktisadi krizler, finansal bilgi düzenleyicilerinin güvenilirliğine gölge düşürebilmektedir. Meydana gelen krizler, çıkar gruplarının işletmelere duyulan güveni kaybetmelerine neden olarak, kurumsal yönetimi bir bilgi sistemi yaklaşımı ile öne çıkarmıştır. Günümüzde finansal bilgi düzenleyicilerinin güvenilirliğinin tekrar kazanılması için çeşitli aktiviteler oluşturulmaktadır. Bu aktiviteler neticesinde meydana gelen kurumsal yönetim anlayışı, amaçlara ulaşılması noktasında organizasyonları, bir bilgi sistemi yaklaşımı etrafında profesyonel anlamda yönetilen ve denetimi yapılan bir bünyeye çevirme uğraşdır.

İşletmenin önemli bölümlerinden biri olan muhasebe, eksiksiz, doğru, zamanında ve anlaşılır finansal verileri raporlama yoluyla işletme yöneticilerine ileterek, işletmelerin açık bir biçimde yönetilmesine katkıda bulunmaktadır. Muhasebe bölümü eğer kayıtlarda, operasyonel işlemlerden kaynaklanan hatalar olursa bunları belirler. Yapılan kontrollerle de personelin teşebbüs edebileceği suiistimallerin de önüne geçer. Kısaca, muhasebe fonksiyonu yönetimin doğru karar vermesi için gerekli olan hatasız ve hilesiz finansal verileri yönetimin kullanımına sunarak işletme için önemli bir yarar sağlamaktadır. Bu noktada muhasebe bölümünün sunacağı verilerde hatasız ve hilesiz finansal verilerden oluşmasının sağlanmasında bilgi sistemlerinin kullanımının önemi fazladır. Özellikle işlemlerde MBS'nin finansal bilgi sunumunda işletme yönetimini, kontrol mekanizmaları ve kamuoyunu doğru bilgilendirmesi ve zedelenen güvenilirliğin tekrar sağlanmasında, organizasyonel yönetim anlayışıyla çözüme kavuşturduğu fayda çok önemli olmaktadır.

İşletmelerin amaçlarını gerçekleştirebilmelerinde mutlaka belirli bir kaynağa gereksinim duyulmaktadır. Bu noktada kaynakların kullanımı, işletmenin faaliyetlerinin devamlılığı ve amaçlarını gerçekleştirmeleri bakımında önemlidir MBS, işletmelerin parasal aktivitelerini kayıt altına alan, sınıflandırarak özetleyen ve bunun

sonucunda orta çıkan çıktıları yorumlayarak raporlayan bir sistem olarak işletmelerin olmazsa olmaz bir birimidir (Çidem, 2013: 22).

Bu çalışmada, MBS tercihini etkileyen faktörlerin saptanması ve önerilerde bulunulması amaçlanmıştır. Bu manada, önce muhasebe yöneticilerinin bilgi sistem tercihlerini etkileyen faktörler tespit edilmiş ve elde edilen bilgilerle öneriler sunulmuştur. Çalışmanın sonunda ise muhasebe yöneticilerinin muhasebe bilgi sistemleri ile ilgili düşünceleri sorgulanmıştır.

1. Muhasebe Bilgi Sistemi Kavramı

Muhasebe işletme organizasyonunun bir fonksiyonudur. Muhasebenin amacı, işletmeye ait finansal olan veya olmayan ancak şirketin finansal bilgilerini şirketle ilgili karar alma durumunda olan iç ve dış kullanıcılara iletmektir (Ağca, 2013: 12).

Muhasebe sistemi, muhasebe personellerinin işletme faaliyetlerini kanun koyucuların oluşturduğu yasalara ve standartlara uygun bir şekilde, kaydedilerek bu kayıtlarla sonuca ortaya çıkan verilerin işletme içi ve dışı bilgi kullanıcılarına aktarılması fonksiyonunu gerçekleştiren bir sistemdir (Gökdeniz, 2005: 87).

MBS, genel ya da finansal muhasebe ile maliyet muhasebesi gibi klasik muhasebeleri de içinde bulunduran bir kavramdır. Ana yönetim ve bilgi sistemlerinin en eskisi ve önemlisidir. Bu sistem, işletmelerin günümüze kadar geliştirdiği en iyi bilgi sistemidir. MBS; maliyet muhasebesi, finansal muhasebe, sorumluluk muhasebesi, nakit ve sermaye bütçelenmesi, işletmenin varlıkları, borçları, gelirleri, giderleri, sermayesiyle alakalı mali özellikteki geçmişe ait tarihi ve ileri dönük bilgileri de veren bir bilgi sistemidir (Sürmeli, 2003: 50).

MBS, kapsamında muhasebe verileri (girdi - işlem - çıktı), sistematik bir prosese dahildir. Veriler, türlü dokümanlardan elde edilmeleriyle birlikte bu proses kapsamında sisteme dahil edilmektedir. Bilgiye dönüşme süreciyle de bir kayıt ortamında bilgi işlem aktiviteleriyle yapılmaktadır. Prosesin bitiminde elde edilen bilgiler çıktı haline dönüştürülerek işletme içi ve dışı bilgi kullanıcılarına raporlar halinde sunulmaktadır (Sürmeli vd., 2007: 18).

MBS, işletme aktivite ve işletme varlığının sürdürülmesini, kontrolünü ve planlanmasını sağlayan bilgilerin bilgi kullanıcılarına iletilmesine olanak veren ve ayrıca finansal muhasebe ve genel muhasebe gibi geleneksel muhasebe tekniklerini kapsayan, bir bilgi sistemidir (Acar ve Dağlar, 2005: 24).

2. Muhasebe Bilgi Sisteminin Önemi ve Amacı

MBS, işletmenin diğer bölümlerinde kullanılan bilgi sistemleri arasında en fazla kullanılan ve eski olanıdır. İşletme içi ve dışı birçok bilgi kullanıcısı MBS'nin ürettiği bilgileri kullanmaktadır (Bulut, 2014: 29). Bununla birlikte, bugün aktivitelerini değişim odaklı bir çevrede devam ettiren işletmeler, amaçlarına ulaşma noktasında, bilgiye daha çok gereksinimleri bulunmaktadır. Artan bu bilgi gereksinimi MBS'nin önemini arttırmış ve gelişimini de etkilemiştir. Bu gelişmeler, muhasebenin bilgi kullanıcılarının gereksinimlerini giderebilecek özellikte finansal bilgi üretilmesine katkıda bulunmuştur (Çidem, 2013: 38).

Son yıllarda kurumsal yönetim anlayışının artan bir şekilde kabul edilmesiyle beraber MBS de, şeffaflık ve hesap verilebilirlik prensipleri etrafında finansal raporların belirlenen prensiplere uyumlu bir şekilde düzenlenmesi için elzem araçlardan biri haline dönüşmüştür. Bu sistem ile birlikte işletmeler, geleceğe dönük planlamalar yapar iken bilginin kullanılış şeklini tespit edebilmekte ve ayrıca stratejik bir rekabet avantajı da elde edebilmektedirler (Güney, 2013: 277).

MBS, işletmenin yasalara uygun olarak düzenlemek durumunda olduğu finansal ve finansal olmayan raporların düzenlenmesine imkân vermekle birlikte bu raporları ilgili kurum ve kuruluşlara kolay bir şekilde iletmeyi sağlamaktadır. Bu proses muhasebe bilgilerinin güvenilirliğini yerine getirme vazifesini sağlarken işletme belirsizlik ve risklerini de azaltmayı sağlamaktadır (Gökdeniz, 2005: 95).

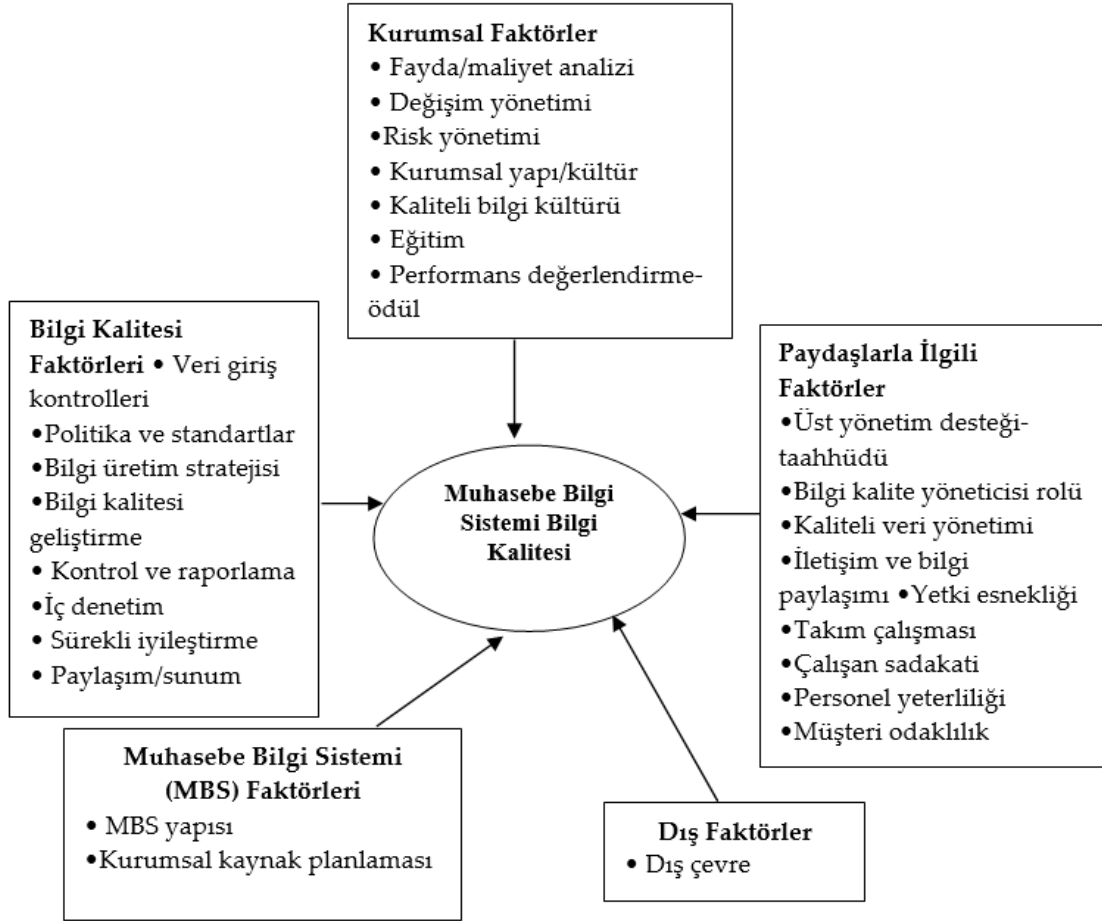
İşletmenin hedeflerine ulaşabilmesi için doğru bir muhasebe bilgi sistemine ihtiyacı vardır. MBS'nin temel amacı, iktisadi bir birim olan işletmeyle ilgili finansal nitelikte bilgileri sağlamaktır (Şimşek, 2004:305).

MBS'ni işletmelerin yaptıkları işlemler ve aktiviteler kapsamında toplanan verilerin kaydedilmesi, uygulama, planlama ve denetim faaliyetleriyle alakalı olarak alınacak kararlarda kullanılması için toplanan verilerin işlenmesi ve sonucunda bu işlemlerin bilgilere dönüştürülmesi, işletmenin sahip olduğu varlıkların korunması için yeterli denetimin sağlanması gibi vazifeleri de ifa eder. Bununla birlikte MBS'nin ana üç hedefi bulunmaktadır (Acar ve Ömürbek., 2003: 78):

- İşletme yöneticilerinin işletmeyle alakalı karar verme sürecinde doğru karar alabilmelerini sağlamak,
- İşletme aktivitelerini eşzamanlı olarak desteklemek,
- ve yönetim ile alakalı oluşabilecek problemlerin çözümünde yardımcı olmak.

3. Muhasebe Bilgi Sistemi Tercihini Etkileyen Faktörler

Muhasebe bilgi sistemi (MBS), işletme yöneticilerinin kararlarını etkileyecek özellikte kaliteli bilgi sunumunun sistematik olarak yürütülmesine imkân sağlamaktadır. MBS, yöneticilerin karar alma sürecinin iyileşmesine, iç kontrol yapısının etkinliğine, kaliteli finansal raporlamaya ve işlemlerin kolaylaştırılmasına olanak verir (Sajady vd., 2008: 49; Samuel, 2013: 3; Al-Hiyari vd., 2013: 29; Hla ve Teru, 2015: 976; Tilahun, 2019: 18-19). Dolayısıyla işletme performansı yükseltilip stratejik hedeflere varılarak; sürdürülebilir rekabet ve büyüme üstünlüğü kazanılır (Tan, 2016: 251; Abate, 2018: 4-5). Bununla birlikte MBS, yönetim bilgi sisteminin bir parçası olarak; kurumsallaşmayı ve kurumsal yönetim ilkeleri arasındaki ilişki düzeyini de artırmaktadır (Dinç ve Varıcı, 2008; Dinç ve Abdioğlu, 2009; Akgün ve Kılıç, 2013: 33; Kaderli ve Köroğlu, 2014: 34- 35). Fakat bu sistemin ürettiği bilginin kalitesini etkileyen bir takım faktörler bulunmaktadır. Bu faktörler ve alt bileşenleri Şekil 1'de verilmektedir.

Şekil 1. Muhasebe Bilgi Sistemi Bilgi Kalitesini Etkileyen Faktörler

Kaynak: Xu, 2003: 51; Acar ve Özçelik, 2011: 16; Xu, 2013: 2

Şekil 1’de gösterildiği gibi, bilgi kalitesi; işletme içi ve dışı bir dizi faktörlere bağlı olarak etkilenmektedir. Ayrıca MBS’nin uyumlaştırılmasında etkili olan diğer faktörlerin de ele alınması gereklidir. Çünkü karar vericilerin MBS’nin etkinliğine yönelik algıları, sistem tarafından üretilen bilgilerin; işletme süreçleri, yönetsel raporlar, bütçeleme ve iç kontrole yönelik bilgi ihtiyaçlarını giderme seviyesinden de etkilenir (Sajady vd., 2008: 51). Bu noktada MBS’nin kullanımında; fayda/maliyet dengesi, mali kaynak kısıtlılığı, devlet desteği yoksunluğu (Edison, 2012: 1126), performans beklentisi, kullanım kolaylığı (Alamin vd., 2015: 1; Nawaz ve Sheham, 2015: 46; Tilahun, 2019: 17), örgütsel hazırlık, sistem uygulanabilirliği, insan kaynağı, yönetim desteği ve rekabet baskısı (Al-Hiyari vd., 2013: 27; Lutfi vd., 2016: 240; Tilahun, 2019: 17) gibi faktörler de etkilemektedir. Bununla beraber MBS’nin mevcut işleyişe adapte edilmesi; kurum kültürü, insan kaynakları yönetimi, stratejik planlama, bilgi teknolojisi alt yapısı ve entegrasyonuna bağlı olmaktadır (Gökdeniz, 2005: 89; Hla ve Teru, 2015: 978; Memiş ve Korucuk, 2021). Çünkü bir sistemin kalitesini ölçmek amacıyla kullanılan göstergeler; fonksiyonellik, esneklik, kullanım kolaylığı, taşınabilirlik, güvenilirlik, veri kalitesi ve entegrasyonundan oluşur (Wisna, 2018: 194).

MBS, ham veriyi organize ederek yapılandırırsa bile; sistem, elemanlarından oluşabilecek ihtimal dahilindeki bir hata ve hileleri tespit etme noktasında yetersiz

olabilmektedir. Bu noktada bilgi kalitesi bakımından öncelikle veri girişinin denetlenmesi gerekli bir durumdur. Diğer taraftan, büyük oranda işlem gerçekleştirme ve teknik analiz bakımından kaliteli finansal raporlamaya imkân veren MBS, etkin işletme yönetiminde tek başına yeterli olmamaktadır. Çünkü işlemlerin olası risklerini ölçümlemek veya gelecekteki kazancı tahmin etmek; zaman ve maliyet tasarrufu sağlayarak verimlilik seviyesi yükseltmek amacıyla entegrasyon açık bir anlayış ve yapıyı oluşturmak gerekir (Sori, 2009: 43; Grande vd., 2011: 27; Alagöz vd., 2013: 39; Lutfi vd., 2016: 240). Bu bağlamda MBS'nin tercihini etkileyen faktörleri aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (Karacaer ve İbrahimoglu, 2003: 226; Sori, 2009: 43; Demir, 2010: 152-153; Mndzebele, 2013: 3; Al-Hiyari vd., 2013: 29; Hla ve Teru, 2015: 976):

- Teknolojik Yenilik ve Gelişime Açıklık
- Kurumsallaşma Düzeyi
- Kaliteli Bilgi Sunumu Anlayışı
- Şirket Değer İlişkisi Yaklaşımı
- Kazanç Yönetimi Yaklaşımı
- Vergi Planlaması Yaklaşımı
- Paydaşların Özellikleri

4. Muhasebe Yöneticilerinin Muhasebe Bilgi Sistemi Tercihini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi

4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Muhasebe fonksiyonunun yerine getirilmesiyle birlikte açıklık ve hesap verilebilirlik prensipleri etrafında finansal raporların belirtilen prensiplere uygun bir şekilde düzenlenmesi için elzem bir araç olan MBS'nin tercih edilmesinde etkili olan faktörlerin saptanması için gerçekleştirilen bu araştırma muhasebe yöneticilerinin MBS tercihinde dikkate aldıkları kriterlerin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Çalışmanın önemi ise, muhasebe fonksiyonunun yerine getirilmesinde önemli bir rolü olan MBS'nin önemini vurgulamak olarak açıklanabilir.

4.2. Araştırmanın Kapsamı, Sınırlılıkları ve Yöntemi

Çalışma, Giresun'da faaliyet gösteren kurumsal işletmelerde 22 muhasebe yöneticisini kapsamaktadır. Giresun ilindeki işletmelerde çalışan muhasebe yöneticilerinin tamamı araştırmaya davet edilmiş, fakat içlerinden 13 muhasebe yöneticisi görüşme teklifini kabul etmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme tekniğinde sorulacak olan sorular, literatür araştırmasında elde edilen çalışmalardan faydalanılarak düzenlenmiştir. Muhasebe yöneticilerinin birbirinden etkilenmemesi amacıyla her bir yönetici ile teke tek görüşmeler gerçekleştirilmiştir. 4 adet açık uçlu soru sorulmuş, yöneticilerin verdiği cevaplar kaydedilerek yazıya aktarılmıştır. Soruları cevaplayan yöneticilerin

cevapları (örneğin; birinci muhasebe yöneticisi (MY1)) kodlanmıştır. Araştırma verileri 2020 yılı öncesinde toplanmıştır.

4.3. Araştırmanın Bulguları

Bu bölümde, araştırmaya katılan muhasebe yöneticileriyle gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda oluşturulan bulgulara ve bu bulguların değerlendirilmesine yer verilmiştir.

4.3.1. MBS 'nin Muhasebe Bölümüne Sağladığı Faydalar

Muhasebe yöneticileri, MBS'nin en çok işletme karar vericilerine doğru ve sağlıklı bir bilgi sunulması noktasında önemli bir rolü olduğunu vurgulamışlardır. Bu konuda dikkat çekici bir dizi ifadeye yer verilecek olunursa;

"MBS'nin bütçeleme ve planlama yapılmak sureti ile işletme faaliyetinin kontrol edilmesine katkısı olmaktadır". MY3, MY10

"MBS, bilgiyi daha da detaylandırarak çok daha fazla bilgi sağlayabilmekte ve böylece faaliyet sonuçlarının daha sağlıklı işlemesine olanak sağlamaktadır." MY8

"MBS, işletmenin kanunlara uyumlu olarak düzenlemek durumunda olduğu finansal ve finansal olmayan raporların düzenlenmesini sağladığı için muhasebe bölümünde çalışan kişilerin işlerini kolaylaştırmaktadır." MY4, MY11

"MBS, işletme faaliyetlerini günlük olarak kaydettiği için işletme faaliyetlerini günlük olarak izlemeye olanak vermektedir." MY1, MY6, MY12

Yukarıdaki ifadelerden anlaşılacağı üzere muhasebe yöneticileri işletmelerde MBS'nin kullanılmasının hem işletme içi hem de işletme dışından gelecek muhasebeleşme ile ilgili taleplere hızlıca karşılık vermesi ve güvenilir bir ortam sağlaması bakımından önemli olduğunu söylemek yanlış olmaz.

4.3.2. MBS'nin Muhasebe Bölümünde Kullanılmasında Yaşanan Sorunlar

Muhasebe yöneticileri, MBS'nin kullanılmasında yaşanan sorunların başında maliyet faktörüne dikkat çekmişlerdir. Bu konuda dikkat çekici bir dizi ifadeye yer verilecek olunursa;

"MBS'lerin ilk kuruluş maliyetlerinin yüksek olması" MY1, MY2, MY3, MY5, MY6, MY7, MY10, MY12

"Muhasebe bilgisi üreten personelin teknolojik değişimlere ayak uydurmada yaşadığı sorunlar." MY2, MY7, MY13

"Teknoloji kullanımındaki bilgisizlik sebebiyle teknolojik ortamlarda suiistimallerin gözden kaçma ihtimalinin artması" MY4, MY11

MBS'nin ilk kurulum maliyetinin yüksek olmasının teknolojik alt yapının oluşturulmasında ilk kurulumdan kaynaklı bir gider olması nedeniyle kaynaklandığı

söylenbilir. Burada dikkat edilmesi gereken hususun maliyet/fayda ilişkisi içerisinde ele alınarak değerlendirilmesi gerekliliğidir. MBS'ni sağladığı faydalar göz önüne alındığında bu sistemlerin ilk kurulumu için katlanılacak maliyete değeceğini söylemek yanlış olmaz. Diğer yandan teknolojinin takip edilerek işletmedeki faaliyetlerin yürütülmesi için kullanılması işletmeye verimlik sağlarken gelişen ve değişen sistemin işletme içerisinde çalışan personellere de eğitim yoluyla anlatılarak oluşabilecek çeşitli risklerin önüne geçilmesi sağlanabilir.

4.3.3. MBS Tercihini Etkileyen Faktörler

Muhasebe yöneticileri, MBS tercihlerinde en çok önem verdikleri kriteri kaliteli bilgi sunması olarak değerlendirmişlerdir. Bu konuda dikkat çekici bir dizi ifadeye yer verilecek olursa;

"MBS'nin kaliteli bilgi sunması önemlidir." **MY1, MY2, MY3, MY4, MY5, MY6, MY9, MY12**

"MBS tercihinde teknolojik yenilik ve gelişime açıklık önemlidir." **MY2, MY4, MY8, MY10, MY12**

"MBS tercihinde birimin kurumsallaşma düzeyi önemlidir." **MY1, MY11, MY13**

"MBS tercihinde paydaşların özellikleri önemlidir." **MY5, MY9, MY12**

"MBS tercihinde şirket değer ilişkisi yaklaşımı önemlidir." **MY3, MY6**

MBS tercihlerinde belirleyici olan kriterlere yönelik görüşlerine başvuru muhasebe yöneticileri; genellikle kaliteli bilgi sunması özelliğinin MBS seçiminde etkili olduğunu ve bu kriterle birlikte teknolojik yenilik ve gelişime birimlerin açık olmasının da diğer önemli bir kriter olduğunu belirtmişlerdir. Bu noktada yeniliklere ve gelişime ayak uyduran birimlerin ayakta kalabileceği ve teknolojinin her alanda olduğu gibi muhasebe alanında da bölümün işleyişi açısından etkili olacağını söylemek mümkündür.

4.3.4. MBS ile Muhasebe Bölümünün Geleceği İle İlgili Görüşler

Muhasebe yöneticilerinin muhasebe mesleğinin geleceğiyle alakalı görüşlerinin olduğu ifadelerden bazıları aşağıda belirtilmiştir;

"Kendisini geliştirerek teknolojiye ayak uyduranlar başarılı olabilirler" **MY3, MY5, MY9, MY11**

"Gelişen teknolojiyle beraber MBS ile bu mesleğe ihtiyaç bile kalmayabilir." **MY7**

"Teknolojinin sürekli gelişmesiyle beraber beyanname ve bildirimler için teknolojiyle uyumlu MBS'ler kullanılacağı için muhasebenin önemi daha da artmaktadır." **MY4, MY8, MY13**

"Bütünüyle dijitalleşen ortamda kendini yenileyemeyen meslek mensuplarının ileride mesleğini icra edemeyeceğini düşünüyorum." **MY2, MY7, MY13**

“Teknolojiyle beraber muhasebe mesleği de değişim geçirmekte, her şey elektronik ortamda olmakta bu da mesleği daha detaylı ve karmaşık hale getirmektedir.” MY4, MY11

Muhasebe bölümünün geleceği ile ilgili görüşlerine başvurulmuş muhasebe yöneticileri; çoğunlukla teknolojinin muhasebe mesleğinin geleceğinde etkin rol alacağını, yeniliklere ve gelişime ayak uyduran muhasebe personellerinin ayakta kalacağını düşünmektedirler.

5. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Dünya genelinde teknolojik, ekonomik gelişmeler ve bu gelişmelerin işletmeler üzerinde etkileri oldukça fazla ve türlü biçimlerde kendini göstermektedir. Rekabet şartlarının ileri boyutlara taşınması, küreselleşmeyle beraber küçülen dünyada işletme yönetiminin alacağı kararlarda muhasebenin önem seviyesi de her geçen gün artmaktadır. İşletmeler rekabet üstünlüğü elde edebilmek adına geleceğe dönük bazı kararlar almak zorundadırlar. Bu durum işletmelerin karar alma mekanizmasındaki kaliteyi ve bu kararların uygulanabilirliğini önemli kılmaktadır.

Başlangıçta, günümüzde adlandırıldığı şekliyle finansal muhasebe olarak izlenen muhasebe, zaman içerisindeki gelişmelerle birlikte artık gereksinime tam manasıyla cevap vermekten uzaklaşmış, gelişim sürecinin devamında maliyet muhasebesi ve son olarak da yönetim muhasebesi yöntemi ile gereksinime daha kolay cevap veren sistemler meydana getirilmiştir. İşletmeler, bu işletmelerdeki yöneticiler ve iş sahipleri, kararları almada bazı mukayeseler ve analizler gerçekleştirmek için verileri elde etmek durumundadırlar. Bu verilerin, işletmelere yön verme etkisinin yüksek olması nedeniyle, doğru, anlaşılır ve kaliteli olması da gerekmektedir. İyi yönetilen işletmeler bu verileri doğru kullanarak ve analiz ederek kendi bünyesine ve değerlerine uygun kararları alabilirler. Bu bağlamda, verilerin temel kaynağını muhasebe bölümü meydana getirmektedir. Muhasebe bilgi sistemi, muhasebe bölümünün aslında işletmenin lojistik gücüdür. Yönetime sağlanan lojistik muhasebe desteğiyle birlikte kararlar rasyonel biçimde alınmakta ve sonuçları, olağanüstü koşullar dışında, genel olarak işletme lehine gelişmektedir. İyi yönetilen işletmeler, muhasebe verileri ile daha hızlı ve etkili kararlar alırlar. Muhasebe verileri her ne kadar sayısal özellikli olsalar da bir o kadar da muhasebe yöneticilerinin yorum ve analizleriyle işletme sahiplerine ve hissedarlara yol gösterici olmalıdır.

Henüz kurumsallaşma sürecine başlayamayan, kurumsallaşma sürecinde olanların ise geleneksel işletme yönetimi anlayışı ile çatıştığı organizasyonlarda, bilinçli olarak veya bilinçsiz bir şekilde, muhasebeden kendilerine gelen veri, rapor ve analizlere yeteri kadar itibar etmemekte, muhasebe dışından edindiği bilgilerle kararlarını alabilmektedir. Bu, bazen iş toplantılarında, bazen dost çevrelerinde karşılıklı fikir alışverişleri veya diğer işletmelerdeki mevcudiyetindeki uygulamaları kendi işletmelerinde uygulama istekleri ile olabilmektedir. Bu şekilde alınan kararlar da çoğunlukla yanlış ve istenmeyen sonuçlara yol açabilmektedir. Bunu söylemekle birlikte, işletmeler, muhasebe bölümünün kurumsal hafızasının gelişmiş olması için, personellerinin uzun süreli çalışmalarını destekleyecek, yetkin ve eğitimli personelin istihdamını sağlamalıdır. Muhasebe yalnızca Vergi dairelerine, Sosyal Güvenlik

Kurumları'na beyan ve bildirimde bulunan, borç-alacak takibi yapan bir birim değildir. Muhasebenin ilk evrelerinde belki bu işlemler yapıyordu. Ancak gelişen teknoloji ve değişen işletme ihtiyaçları ile daha kompleks sorunlarla uğraşılmaktadır. Rekabetin yoğunlaştığı bu dönemde, klasik işlemler yapılarak yönetime karar vermede destek yeterli olmayacaktır. Bu yüzden muhasebeden alınan sistematik bilgiler işletme sahipleri veya yöneticileri tarafından dikkate alınarak, doğru kararlar verilmesi açısından bu bilgiler, rakip işletmelere avantaj sağlamalıdır.

Çalışmada, Giresun'da faaliyet gösteren kurumsal işletmelerde çalışan muhasebe yöneticilerine MBS tercihinde etkili olan faktörler onların görüşleri doğrultusunda belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda MBS tercihlerinde en önem verilen kriterin başında seçilecek bilgi sisteminin kaliteli bilgi sunması görüş belirten yöneticiler tarafından belirtilmiştir. Bu faktörü MBS'nin teknolojik yenilik ve gelişime açık olabileme kriterinin takip ettiği yapılan görüşmeler sonucunda gözlemlenmiştir.

İşletme sahipleri veya işletme üst düzey yöneticileri, muhasebe servisini yalnızca kayıt ofisi, alacak takip birimi gibi görmeyip, muhasebe verilerinin yönetim havuzunda derleyip, okunan verilerin sağlıklı analiz edilmesi suretiyle, geleceğine ışık tutacak kararları almada etkili bir lojistik aracı olarak kabul etmeleri gerekir. Bu şekilde, rakiplerini geçme yarışında önemli bir avantaj sağlayacaklardır.

İleride yapılacak diğer çalışmalarda, muhasebe oda ve meslek mensuplarının MBS tercihleri hakkındaki düşünceleri sorgulanabilir. Bu bağlamda MBS hakkında diğer paydaşların görüşleriyle katkı yapacak öneriler belirlenebilir.

Katkı Oranı ve Çıkar Çatışması Beyanı

Çalışmanın tüm aşamaları yazar(lar) tarafından tasarlanmış ve eşit oranda katkı sunulmuştur. Makalede, herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Etik Beyanı ve Finansal Destek

Makalede, akademik ve bilimsel etik kurallarına uyulmuştur. Araştırma verileri 2020 yılı öncesinde toplandığı için Etik Kurul Raporu aranmamaktadır. Makalede herhangi bir finansal kaynaktan yararlanılmamıştır.

Kaynaklar

- Abate, A. A. (2018). Determinants of Accounting Information Systems Adoption in Ethiopia: Empirical Evidence from Large and Medium Manufacturing Enterprises in Addis Ababa, *International Journal of Applied Research*, 4, 4-12.
- Acar, D. ve Ömürbek, V. (2003). Bilgi Teknolojilerinin Muhasebe Bilgi Sistemi Kullanımı Üzerine Etkisi ve Bir Uygulama: Gıda Sektörü. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 20, 66-78.
- Acar, D. ve Özçelik, H. (2011). Muhasebe Bilgi Kalitesini Etkileyen Kritik Başarı Faktörleri, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 49, 10-23.
- Ağca, A. (2013). *Muhasebede Bilgi Yönetimi*, Anadolu Üniversitesi Yayınları: Ankara.
- Akgün, A. İ. ve Kılıç, S. (2013). Muhasebe Bilgi Sisteminin İşletme Yönetiminin Etkinliği Üzerindeki Etkisi, *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 20 (2), 21-36.
- Alagöz, A., Öge, S. ve Koçyiğit, N. (2013). Muhasebe Bilgi Sistemi ve Karar Destek Sistemleri İlişkisinin Yönetimsel Karar Alma Faaliyetlerine Etkisi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30, 27-40.

- Alamin, A., Yeoh, W., Warren, M. and Salzman, S. (2015). An Empirical Study of Factors Influencing Accounting Information Systems Adoption, *ECIS 2015 Proceedings, Twenty-Third European Conference on Information Systems (ECIS)*, Münster, Germany, 1-11.
- Al-Hiyari, A., Al-Mashregy, M.H.H., Mat, N.K.N. and Alekam, J.M. (2013). Factors That Affect Accounting Information System Implementation and Accounting Information Quality: A Survey in University Utara Malaysia, *American Journal of Economics*, 3 (1), 27-31.
- Bulut, N. (2014). *Muhasebe Bilgi Sistemlerine Kantitatifsel (Sayısal) Bir Yaklaşım ve Yönetim Kararlarında Analitik Uygulaması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çidem, İ. (2013). *Muhasebe Bilgi Sisteminin Etkinliği: Küçük ve Orta Büyüklükte İşletmeler Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Demir, B. (2010). Muhasebe Bilgi Sistemlerinde Bilgi Kalitesi, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 48, 142-153.
- Dinç, E. ve Abdioğlu, H. (2009). İşletmelerde Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi: İMKB-100 Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Araştırma, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (21), 157-184.
- Dinç, E. ve Varıcı, İ. (2008). Muhasebe Bilgi Sisteminin Kurumsallaşma Düzeyine Etkisi: Sanayi İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10 (1), 67-85.
- Edison, G., Manuere, F., Joseph, M. and Gutu, K. (2012). Evaluation of Factors Influencing Adoption of Accounting Information System by Small to Medium Enterprises in Chinhoyi, *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, 4(6), 1126-1141.
- Gökdeniz, Ü. (2005). İşletmelerde Muhasebe Bilgi Sistemine Yaklaşım, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 27, 86-94.
- Grande, U.E., Estebanez, P.R. and Colominai, M.C. (2011). The Impact of Accounting Information Systems (AIS) on Performance Measures: Empirical Evidence in Spanish SMEs, *The International Journal of Digital Accounting Research*, 11, 25-43.
- Güney, A., (2013). Yönetim Anlayışında Muhasebe Bilgi Sisteminin Yeri, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 276-280.
- Hla, D. and Teru, S. P. (2015). Efficiency of Accounting Information System and Performance Measures- Literature Review, *International Journal of Multidisciplinary and Current Research*, 3, 976-984.
- Kaderli, Y. ve Köroğlu, Ç. (2014). İşletmelerde Muhasebe Bilgi Sistemi ile Kurumsal Yönetim Anlayışı Arasındaki İlişki, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 63, 21-37.
- Karacaer, S. ve İbrahimioğlu, N. (2003). İşletme Yönetiminde Muhasebe Bilgi Sistemi, İç Kontrol, Verimlilik İlişkisi ve Önemi, *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(2), 211-228.
- Korucuk, S. (2018). Erzurum, Erzincan ve Bayburt İllerindeki İmalat İşletmelerinde Depolama ve Satın Alma Kararlarının Üretime Etkisine Yönelik Bir Karşılaştırma, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22 (2) , 1171-1202.
- Lutfi, A. A., Md. Idris, K. and Mohamad, R. (2016). The Influence of Technological, Organizational and Environmental Factors on Accounting Information System Usage Among Jordanian Small and Medium Sized Enterprises, *International Journal of Economics and Financial Issues*, 6(7), 240- 248.
- Memiş, E. ve Korucuk, S. (2021). Lojistik Maliyet Yönetimine Etki Eden Faktörlerin Önceliklendirilmesine Yönelik Giresun İmalat İşletmelerinde Bir Uygulama. *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 51-59.
- Mndzebele, N. (2013). The Usage of Accounting Information Systems for Effective Internal Controls in The Hotels, *International Journal of Advanced Computer Technology*, 2 (5), 1-3.

- Nawaz, S. S. and Sheham, A. M. (2015). Evaluating the Intention to Use Accounting Information Systems by Small and Medium Sized Entrepreneurs, *Research Journal of Finance and Accounting*, 6 (22), 38-48.
- Sajady, H., Dastgir, M. and Nejad Hashem, H. (2008). Evaluation of the Effectiveness of an Accounting Information Systems, *International Journal of Information Science and Technology*, 6 (2), 49-59.
- Samuel, N. (2013). *Impact of Accounting Information Systems on Organizational Effectiveness of Automobile Companies in Kenya*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, University of Nairobi.
- Sori, Z. M. (2009). Accounting Information System (AIS) and Knowledge Management: A Case Study, *American Journal of Scientific Research*, 4, 36-44.
- Sürmeli, F. (2003). *Muhasebe Bilgi Sistemi*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Sürmeli, F., Erdoğan, M., Erdoğan, N., Banar, K. ve Kaya, E. (2007). *Muhasebe Bilgi Sistemi*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, Eskişehir.
- Şimşek, Ş. (2004). *İşletme Bilimlerine Giriş*, Adım Matbaacılık ve Ofset, Konya.
- Tan, Ö. F. (2016). Impact of Accounting Information Systems on Internal Auditors in Turkey, *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, 12 (46), 245-260.
- Tilahun, M. (2019). A Review on Determinants of Accounting Information System Adoption, *Science Journal of Business and Management*, 7 (1), 17-22.
- Wisna, N. (2018). Factors Affecting The Quality of Accounting Information, *International Journal of Scientific & Technology Research*, 7(4), 193-197.
- Xu, H. (2003). *Critical Success Factors for Accounting Information Systems Data Quality*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, University of Southern Queensland.
- Xu, H. (2013). Factor Analysis of Critical Success Factors for Data Quality, *Proceeding of The 19th Americas Conference on Information System*, August 15-17, 1-6.